

APSTIPRINU:

direktore M. Bruža Mārīte Bruža

2021.gada 31. augustā

Grobiņas Mūzikas un mākslas skola

(izglītības iestādes nosaukums)

Improvizācija un kompozīcija

(mācību priekšmeta nosaukums)

Mācību priekšmeta programmu izstrādāja:

Karīna Elizabete Lase

(vārds, uzvārds)

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes.

(paraksts)

Grobiņas Mūzikas un mākslas skolas
Profesionālās ievirzes izglītības programmas

DEJAS PAMATI

Mācību priekšmeta **Improvizācija un kompozīcija** programma

Mērķi.

1. Vingrināt dotības un attīstīt tās par spējām.
2. Ar vienkāršiem uzdevumiem raisīt izglītojamajā padziļinātu interesi par ķermeni un tā daļību kustībā.
3. Veicināt radošu domāšanu, attīstīt iztēli un kā ar to darboties dejā.
4. Sniegt izglītojamajam iespēju izvēlēties laikmetīgo deju kā specialitāti nākotnē.

Uzdevumi.

1. attīstīt radošo domāšanu,
2. veicināt plašu iztēli, fantāziju u.c, dejā,
3. iepazīstināt ar dejas elementiem: ķermenis, telpa, laiks, enerģija, dinamika,
4. apzināties savu ķermeni un tā vietu grupā,
5. mācēt orientēties telpā un tās plaknēs.

Programmas apguves ilgums - 5 mācību gadi, kopā 245 kontaktstundas.

2. - 4.klase: 1 stunda nedēļā, 35 akadēmiskās stundas mācību gadā.
5. - 6.klase: 2 stundas nedēļā, 70 akadēmiskās stundas mācību gadā.

Mācību darba formas, metodes.

- mācību stundas;
- patstāvīgā darba stundas;
- kontrolstundas, ieskaite.

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un veidi.

1. Vērtēšanas veidi:

- 1.1. kārtējā pārbaude – sistemātiska informācijas vākšana par skolēna mācību sasniegumiem darba procesā, mācību stundās, kontrolstundās;
- 2.2. ieskaite.

2. Izglītojamā mācību sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem. Mācību priekšmeta vai tās daļas apguve tiek vērtēta ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā.

Satura apguvei nepieciešamā aprīkojuma apraksts.

Telpa, ģērbtuves telpa, spoguļi, mūzikas atskaņotājs, tumbas, gaisma, ventilācija vai atverami logi.

Programmas īstenošanas plānotie rezultāti.

Mācību priekšmetu apguves noslēgumā audzēknim jāprot:

1. brīvi justies savā ķermenī un spēt to pielāgot dažādiem uzdevumiem;
2. spēt rast kustībai radošu pieeju, fantazēt u.t.t.;
3. pārzināt deju bāzes elementus - telpa, laiks, ķermenis, enerģija.

Ieteikums.

Lai improvizācijas nodarbības būtu gandarījumu nesošas gan bērniem, gan skolotājam, vērtīgi atcerēties, bērnu īpašo attieksmi:

- **Mīlestība uz kustību.** Darboties ar tīriem kustības konceptiem.
- **Īss uzmanības laiks.** Izmantot vingrinājumus, kurus var dažādi papildināt un attīstīt; sekot, lai to izpildīšanas laiks ir pietiekoši īss; iekļaut vingrinājumus, kas liek visai grupai uzmanīties kopā; mainīt uzdevumus, bet tā, lai tie tomēr savā starpā ir saistīti un attīsta konkrēto tēmu.
- **Augsta enerģija.** Izmantot kustības instrukcijas, tēlus un idejas, kas ierosina uz enerģisku darbību; dažādot šos mirkļus ar klusu un introvertu darbu.
- **Personīgās pieredzes nozīmība.** Savienot uzdevumus ar bērniem atpazīstamām tēmām: kustība kā pati par sevi, populāras filmas, brīvdienas, skolas projekts, animācijas filmu varoņi, mājas mīluļi, sports.
- **Paplašināta apziņa par realitāti un fantastiku.** Iekļaut improvizācijā tēmas par fantastiku, pasakām, superspējām, sirreālo pasauli.
- **Vajadzība pēc ātras atzinības, uzslavas, pabeigtības sajūtas.** Atkārtoti iekļaut atbalstošus komentārus sniedzot atgriezenisko saiti gan procesa laikā, gan uzreiz pēc darba pabeigšanas.
- **Mazāka bijība pret sabiedriskajiem tabū un ierobežojumiem.** Izpētīt tādas tēmas, kā pieskāriens, sejas izteiksme, vokālās skaņas, jocīgais un briesmīgais.
- **Tiesāka saikne starp emocijām un kustību.** Apziņa par to, var ieteikt atbilstošas tēmas (jūsmas pilnas vai dramatiskas) un brīdināt par tādām, kas var radīt negatīvus pārdzīvojumus un sekas (biedējoša tēma var aizvest pie murgiem naktī).

Šis saraksts atklāj, ka bērnu raksturojums, kas var šķīst izaicinošs un apgrūtināošs var atbalstīt skolotāju un bērnus darbā ar improvizāciju.

(No grāmatas "The Moment of Movement", autori: Lynne Anne Blom, L. Tarin Chaplin)

PIRMAIS APMĀCĪBU GADS

2.klase - 1 stunda nedēļā, 35 akadēmiskās stundas gadā

Pirmajā apmācības gadā audzēkņiem tiek sniegti paši dejas improvizācijas un kompozīcijas pamati, lai iegūtu lielāku apziņu pār savu ķermeni, darbībām, kā to pielāgot apkārtējai videi un kā veidot kontaktu ar grupas biedriem.

Tēmas

! Uzdevumu struktūra un izveide atkarīga no pedagoga profesionālā redzējuma un radošajām zināšanām.!

1. Atbrīvošanās un uzticēšanās

Ierosinājumi: uzticēšanās uzdevumi ir vērtīgi iesācējiem, lai tie sāktu koncentrēties uz savu ķermeni, justos ērti kopā ar citiem grupā un, lai sajustu kinestētiskās robežas, kādās paši jūtas droši. Atbrīvošanās vingrinājumus labi izmantot pēc grūta darba perioda (koncerti, eksāmeni u.c.), kad grupā valda sasprindzinājums un nogurums.

Piemērs. Uzticības aplis. dejojāji stāv aplī plecu pie pleca, ar sejām uz centru; viens stāv centrā acīm ciet, kājām – dziļi iesakņotām zemē un ķermeni – turot vienā veselumā (nesaliecot ne viduklī, ne gurnos, ne ceļos). Vidējais tiecas uz priekšu, sāniem vai aizmuguri; apkārt stāvošie atbalsta viņu, virzot pa un pāri aplim. Kad uzticēšanās līmenis augstāks, var ļaut vidējam cilvēkam krist, atbalstot viņu vēlāk. Jeb, Mugura pret muguru: pāros dejojāji sēž ar muguru pret muguru, acīm ciet; vai jūti, kā partneris elpo? Sāc kustēties un iepazīsti otru caur mugurkaulu; atbalsti otru un ļauj sevi atbalstīt; izstāsti otram joku vai noslēpumu, izmantojot tikai muguru; samainiet lomas.

2. Sevis apzināšanās kustībā

Dejas improvizāciju bērniem vislabāk apgūt caur rotaļām, tomēr tām jābūt ļoti konkrēti formulētām un jāietver konkrēti uzdevumi, kas ļauj koncentrēties uz vēlamo formu. Jāatceras, ka noteikumi sākotnēji ir kā ceļa zīmes, kas neļauj bērnam apmaldīties bezgalīgajā iespēju okeānā.

Piemērs. Veido kustību iesaistot tikai konkrēto ķermeņa daļu (piemēram, rakstīt savu vārdu, uzzīmēt savu sapņu māju, kad līst lietūs (utt); zīmējumu var veikt uz plaknes vai telpā).

Piemērs. Saruna: dejojājs veido sarunu starp ķermeņa daļām (strīds, formāla saruna, joki, piedzīvojuma stāsti utt.) vai Pievieno grīdai!: dejojājs pievieno grīdai tās ķermeņa daļas, ko nosauc vadītājs. Sajust kustības plūdumu caur ķermeni ļaus

kustēšanās pāri zālei, sākot no konkrētās ķermeņa daļas tā, lai tā iesaista visu ķermeni.

3. Sadarbība ar telpu

Ierosinājumi: lai vieglāk bērniem apgūt telpiskās kvalitātes, vēlams izmantot vizuālos uzskates līdzekļus. Piemēram, vertikālo (durvju) plakni var apzināt iekļaujot leļļu teātra ideju kustībā, bet horizontālo (galda) plakni, izmantojot dažādas virsmas un tad – no ķermeņa veidojot dažādas virzmas.

Piemērs. Telpas būvēšana: viena skaņdarba laikā dalībnieki katrs var ienest telpā vienu priekšmetu un novietot to vēlamajā punktā. Šajā laikā viņi var (nav obligāti) noņemt vienu no priekšmetiem un samainīt kāda atrašanās vietu. Vingrinājumu var atvasināt un sarežģīt pēc vēlēšanās (piemēram, priekšmeti ir tematiski, deļotāji vēlāk iet sevis uzbūvētajā telpā un sadarbojas ar tajā esošajiem priekšmetiem jeb tieši pretēji – tikai savā starpā, ļaujot priekšmetiem palikt statiskiem un spēlēt neļaušības lomu utt.).

4. Enerģija, reakcija, grupas sajūta

Ierosinājumi: lai uzturētu enerģiju, bet ļautu deļotājiem atgūt spēkus, efektīvi darboties grupās – viena grupa augstā intensitātē, nobeidzot uzdevumu, pamet deļas laukumu, bet otra, pārņemot šo pašu intensitāti – uzsāk.

Piemērs. Sprāgstoša kustība: vadītājs sauc dažādus sprāgšanas vaidus (salūts, no pumpura uz ziedu, ledus, vāroša ūdens burbulis, ziepju burbulis, zvaigzne, popkorns utt.) un deļotāji caur kustību izpēta sprādziena apjomu, ilgumu, ķermeņa vietu, izolētību vai visa ķermeņa iesaisti utt. Tad to pašu dara duetā un tad – trio.

5. Kompozīcijas pamati

Lai vēlākās klasēs ar kompozīciju varētu strādāt padziļinātāk un sarežģītāk, jāsaak ar pamatu pamatiem, iepazīstot telpu, zīmējumus, novietojumu deļā un to pareizu terminoloģiju. Audzēknim jāsaprot, kas ir diognāle telpā vai *šahs* deļā.

Piemērs. Telpas iepazīšana. Pedagoļs aicināts pielietot savas zināšanas, izveidojot interesantu uzdevumu virkni, piemēram- audzēkņi dodas pa diognāli pāri zālei ar kāju vēzieniem uz priekšu, nonākot otrā galā gar malu dodas uz pretējās diognāles stūri, kur atkārtu citu vingrinājumu virkni pa diognāli pāri zālei. Šis var kalpot kā iesildīšanās uzdevums katrā nodarbībā, mainot vingrinājumus, lai audzēknim interesantāk, taču paralēli tiks apgūta telpas zīmējumu struktūra, kas vēlāk palīdzēs veidojot deļu.

OTRAIS APMĀCĪBU GADS

3.klase - 1 stunda nedēļā, 35 akadēmiskās stundas gadā

Izglītojamie turpina apzināties sevi kustībā, mācās sadarboties ar partneri un apzinās sevi kā daļu no grupas. Otrajā apmācības gadā izglītojamie sāk apzināties laiku kā vienu no dejas elementiem. Vairāk vingrinājumi saistīti ar darbošanos grupā.

Tēmas

! Uzdevumu struktūra un izveide atkarīga no pedagoga profesionālā redzējuma un radošajām zināšanām.!

1. Kustības kvalitāte

Ierosinājumi: Lai atvērtu dejojājam pēc iespējas plašāku iespēju loku kustībai, izpētiet dažādus kustēšanās veidus, piemēram, lēkt, kratīties, griezties, slīdēt, savērpties, izkust, krist, skriet, viegli uzsist, saliekties, rāpot, nervozēt, šūpoties, grūst, lēkāt, izliekties, stiepties, balstīties, grīloties, mest, uzbrukt, līdzsvaroties.

Piemērs. Improvizācija pāri zālei. Kad audzēknis iepazīstināts ar plašo kustību izvēli, kas minēts augstāk, tad savienojot tos ar improvizāciju audzēknim jātiek pāri zālei, izmantojot visus šos elementus, pēc savas izvēles, grīdas līmenī. Pēc tam līmeņus var mainīt vai savienot kopā, taču, lai audzēknis labāk izprastu katru elementa būtību un tā jēgu, labāk līmeņus atdalīt.

2. Telpa

Ierosinājumi: lai radītu plašāku priekšstatu par telpu, varat fiziski pamainīt nodarbības norises vietu – no dejas studijas uz mazu kabinetu, kur daudz priekšmeti, vai dabu, kur telpu veido koki, zāle, ūdens, vai cilvēka veidoto infrastruktūru - ceļa zīmes, soliņi, gājēju celiņi utt.

Piemērs. Saruna ar ierāmēto ainavu: vingrinājums, kura pamatā ir trīs uzdevumi: pazūdi telpā (dejojājs novieto telpā sevi tā, lai nav pamanāms); esi galvenais varonis telpā (dejojājs novieto sevi centrālajā vietā); sadarbojies ar telpu (dejojājs novieto sevi kā turpinājumu jeb papildinājumu dotajai telpai). Cita nodarbība var notikt pilnīgi tukšā telpā, kurā telpu veido dejojāji – kā grupa.

3. Laiks

Ierosinājumi:

Lēns un ātrs: minūti kusties super ātri, bet minūti – super lēnu; tad darbojies pārī, vienlaicīgi dejojot maksimālā ātrumā vai lēnumā; tad darbojies pretējā ātrumā, nekā tavs partneris; tad pakāpeniski paātrinī kustību un pakāpeniski palēlinī.

Pārtraukumi: Dejojāji dejo, reaģējot uz mūziku; viens no grupas ir vadītājs un viņš var piespiest pauze, kad vēlas; vingrinājumu var veidot ar balsi: vadītājs veido skaņu, sekotājs – kustas, kad vadītājs pārtrauc, dejojājs pārtrauc kustību; var arī otrādi: sekotājs kustas klusumā, bet nekustās – troksnī; lomas mainās; vingrinājums attīsta apziņu par frāzējumu un ilgumu.

4. Enerģija, darbs grupā

Ierosinājumi: Grupas uzdevumi ar vienlaicīgu apstāšanos un vienlaicīgu kustības atsākšanu, ļauj dejojājiem būt uzmanīgiem un redzēt, kas notiek grupā. Uzdevumi, kuros daļai no grupas ir aizvērtas acis, bet otra atbalsta tos, kam acis ciet – veicina uzmanību vienam pret otru un liek ievērot telpu (lai nenotiktu sasišanās). Grupas kopīgo enerģiju ļauj sajūst, piemēram,

Kad tu ej garām: Cilvēki staigā lokveida līnijās (plašos lokos pa visu telpu un arī mazos, ornamentālos aplišos un līkločos), ar ķermeni zīmējot lokveida līnijas pret grīdu; jāapzinās garām dejojāšie; var iet tuvu viens otram garām, bet sākumā – nepieskaroties; vēlāk pieskāriens ir klātesošs (saskarās rokas, muguras, pleci, galvas); kad dejojājs izveido kontaktu ar kādu, viņš mirkli paliek un tad – dodas tālāk; vingrinājumu var veikt arī trīs un četru cilvēku grupa. Enerģijas kvalitātes un sadarbību grupā var novērot,

Aizved līdz zemei: grupa staigā pa telpu; viens otru vada uz zemi, izmantojot dažādus veidus, kā cilvēkus novest guļus stāvoklī uz zemes; cilvēks, kuru virza lejup var reaģēt dažādi: iet līdz, pretoties jeb būt pilnīgi pasīvs; nonācis pie zemes, cilvēks var pats celties augšā jeb palikt guļam, gaidīdams, kad kāds tam palīdzēs piecelties.

5. Kompozīcija

Audzēknis pirmajā gadā ir apguvis telpas un dejas zīmējumus, tāpēc otrajā apmācības gadā uzdevumu loks sāk paplašināties un ir daudz vieglāk darboties gan audzēknim, gan pedagogam. Tā kā gan improvizācijā, gan kompozīcijā pareizu vai nepareizu darbību nav, tad parādās arī patstāvīgie uzdevumi, kuros audzēknis ir aicināts pielietot iegūtās zināšanas un likt tās praksē.

Piemērs. Patstāvīgs grupu darbs. Pedagoģs dod norādījumus, uzrakstot uz lapiņām iespējamus un apgūtos zīmējumus dejā (piem. līnija, diagonāle, aplis, kāsis ut.t), audzēkņi sadalīti grupās, atbilstoši skaitam kopā, un katra grupa izvelk lapiņu ar norādījumiem (uz vienas lapiņas- 3 zīmējumu nosaukumi). Grupai tiek dots laiks un nodarbības beigās darbs jāprezentē. Audzēkņi iesaistot improvizāciju un izpildot izvilktos norādījumus izveido savu kompozicionālu priekšnesumu. Iesaistot norādītos zīmējumus un starp zīmējumiem mainās ar improvizācijas gabaliem.

TREŠAIS APMĀCĪBU GADS

4.klase - 1 stunda nedēļā, 35 akadēmiskās stundas gadā

Trešajā apmācības gadā lielākā daļa tēmu vairāk nemainās, taču sākas to padziļinātāka apguve. Audzēknis jau prot saprast dejas zīmējumu terminoloģiju, atrod savu vietu gan telpā, gan dejas izkārtojumā, kā arī prot to izveidot pats. Pievienojas daudz vairāk patstāvīgo darbu, kas ļauj atvērties radošajā pasaulē un radīt kvalitatīvus darbus pašam.

Tēmas

! Uzdevumu struktūra un izveide atkarīga no pedagoga profesionālā redzējuma un radošajām zināšanām.!

1. Improvizācija ar priekšmetu

Priekšmets ļauj telpā apzināties gan sevi, gan priekšmetu, kas vēlāk palīdzēs vieglāk sadarboties ar partneri.

Piemērs. Ļauj katram izvēlēties vienu priekšmetu un atrast ar to vietu telpā, tas var būt krēsls, galds vai pat ūdens pudele. Kad atrasta vieta telpā, sākas improvizācija, pie pedagoga izvēlētas mūzikas, sākumā gan būtu vēlama lēna mūzika. Uzdevuma mērķis ir izvēlēto priekšmetu izmantot uz visiem 100%, tātad ko es ar to varu izdarīt? Palīst zem tā, uzkāpt, paņemt rokās, dejojot attiecībā pret priekšmetu u.t.t, visu, ko vien var izdarīt, un protams to vēl savienojot ar deju un mūziku.

2. Telpa, laiks, enerģija

Pirmos divus apmācības gadus šie elementi katrs tika mācīts atsevišķi, sākoties trešajam apmācības gadam, šie elementi tiek savienoti visi kopā un pārsvarā improvizācijas uzdevumos tiek vērsta uzmanība uz visiem kopā, lai izvairītos no tā, ka audzēknis prot darboties tikai ar katru atsevišķi, bet pārvalda visu elementu kopumu.

Piemērs. Improvizācija. Audzēknis tiek aicināts atrast sev vēlamu vietu zālē, un mūzikas pavadībā brīva improvizācija, tajā iekļaujot telpu, laiku un enerģiju, domājot par katru atsevišķi un tajā pašā laikā savienojot tos kopā vienā veselumā, izveidojot harmonisku improvizāciju.

3. Ķermenis

Ķermenis tiek apgūts jau pirmajā, otrajā apmācības gadā, mācoties apbrīvoties un uzticēties, kā arī apzināties savas kustības. Elements ķermenis pievienojas pie jau zināmajiem – telpa, laiks, enerģija, līdz ar to kopā tā sastāda četru elementu bāzi,

kuru audzēknis ir aicināts apgūt katru atsevišķi, un pēc tam vienojot tos kopā un jau lietojot improvizācijas praksē.

Piemērs. Ķermeņa nostādīšana. Darbs pāros.

Mugura - Viens no pāra noguļas uz zemes ar vēderu uz leju, rokas gar sāniem brīvas, otrs no pāra pārejot pāri visam ķermenim- to izmasē/atslābina, pēc tam sākot ar spranda daļu, tiek atrasts un sataustīts katrs muguras skriemelītis, tā turpinot līdz astes kaulam. Pēc tam abi pieceļas kājās, tas, kurš darbojās, atrod pašu pirmo skriemeli un pēdējo, pieliek pirkstus attiecīgajās vietās un vada partneri pa zāli, partneris tikmēr uzticas un ar aizvērtām acīm tiek vadīts pa zāli. Abiem no pāra procesa laikā ir jāpēta, jāsaņū, kas mainās, kas ir jauns, kas nezināms, kas interesants un jāanalizē, kā sevi, tā partneri.

Galva - Viens no pāra noguļas uz zemes ar vēderu uz leju, rokas gar sāniem brīvas, otrs no pāra pārejot pāri visam ķermenim- to izmasē/atslābina, pēc tam darbojošais partneris apsēžas pāriniekam galvas galā un lēni, ar plauktām satver partnera galvu no apakšas, tā lai partnera galva atrastos plaukstās un patur to kādu brīdi, lai aprod abas puses. Mērķis ir atslābināt un uzticēt galvu partnerim, un ļaut to kustināt, ar to darboties. Pēc tam seko improvizācija telpā, akcentējot kustības sākumu tieši no galvas. Abiem no pāra jāanalizē sajūtas visa uzdevuma laikā, vai ir viegli uzticēties, un atdot galvu partnera plaukstās, kas notiek, kad to kustina u.t.t.

Kājas - Viens no pāra nostājas paralēlajā pozīcijā, rokas gar sāniem brīvas, sajūst savas pēdas pie zemes, augums garš, uz augšu tiecošs, bet brīvs, otrs no pāra pārejot pāri visam ķermenim- to izmasē/atslābina, uzsvars tiek likts uz augšstilbiem, ikriem un pēdām. Kad tas izdarīts, partneris veic pēdu pagarināšanas kustības, velkot ar plaukstām pāri partnera pēdām, virzienā uz priekšu, tā it kā tās kā plastalīnu mēs gribētu sapludināt ar grīdu. Pēc tam darbojošais pārinieks pieķeras pie stāvošā potītes, guļus, un stāvošais cilvēks staigā telpā, velkot partneri sev līdz, pēc tam samaina otru kāju.

Rokas - Viens no pāra noguļas uz zemes ar vēderu uz leju, rokas gar sāniem brīvas, otrs no pāra pārejot pāri visam ķermenim- to izmasē/atslābina, pēc tam no stāvokļa guļus uz vēdera, pagriežas uz muguru, kur darbojošais partneris satver guļošā rokas, tā lai tās pilnībā būtu viņa vadībā, tā tad- atbrīvotas, un veic apļveida kustības, pētot kā strādā roka pleca locītavā, vai partneris uzticas, un kāda ir to mobilitāte. Pēc tam vēlams veikt roku "swing" kombināciju.

Smaguma centrs - Viens no pāra noguļas uz zemes ar vēderu uz leju, rokas gar sāniem brīvas, otrs no pāra pārejot pāri visam ķermenim- to izmasē/atslābina, koncentrējoties uz smaguma centra atbrīvošanu, pēc tam darbojošais partneris izmantojot visu, mēģina tikai aiz smaguma centra kontroles dabūt guļošo partneri stāvus. Abi uzdevuma laikā aptver cik smags un koncentrēts ir smaguma centrs mūsu ķermenī un cik lielu lomu tas aizņem kustību kvalitātē.

CETURTAIS APMĀCĪBU GADS

5.klase - 2 stundas nedēļā, 70 akadēmiskās stundas gadā

Ceturtajā apmācības gadā, kad visi četri bāzes elementi- telpa, laiks, enerģija, ķermenis ir apgūti, sākas to padziļinātāka apvienošana, lai tas taptu kā viens kopums, ļaujot deļotājam harmoniski veidot un radīt kustību. Tam pievienojas arī kompozīcija ar sarežģītākiem un patstāvīgiem uzdevumiem, kas attīsta audzēkņa spēju radīt, ko oriģinālu un vērtīgu.

Tēmas

! Uzdevumu struktūra un izveide atkarīga no pedagoga profesionālā redzējuma un radošajām zināšanām.!

1. Telpa, laiks, enerģija, ķermenis

Audzēknis ir nonācis punktā, kurā pārzin visus 4 deļas elementus, prot ar tiem darboties gan atsevišķi, gan kopā. Zina uz kādiem jautājumiem tie atbild un kur meklēt atbildes, kā likt ķermenim brīvi kustēties telpā, pārvaldot laiku un kontrolēt kādu enerģiju piešķiram kustībai.

Piemērs. Reakcijas ātrums. Grupu darbs. Notiek improvizācija, visiem kopā, katrs savā izvēlētajā vietā telpā. Fonā mūzika. Pedagoģ sauc elementu jautājumus, piem. –

Telpa- kur? Laiks- kad? Enerģija- cik? Ķermenis- kā? Saucot dažādās secībās šos jautājumus, audzēknim ir jāatpazīst elements un jādeļo pēc to vadlīnijām, tādā veidā trenējot reakciju un nostiprinot zināšanas.

2. Mūzika, ritms un ķermenis

Improvizējot nevar aizmirst par muzikālo bāzi, par ritmu un to dažādību, kā arī par ķermeni un tā iespējām.

Piemērs. Dzirde un radošums. Var darīt gan kopīgi grupā, gan pa vienam. Notiek improvizācija, un pedagoģ ik pēc ~1min maina mūziku, tādā veidā liekot audzēknim uzķert ritmu, izvēlēties akcentus un pielāgoties mūzikai. Atceroties, ka ne vienmēr ir jākustas tieši ritmā, var to darīt arī pret ritmu, izmantot dažādu mūzikas skaitu, sākums un beigas ir katra individuāla izvēle. Audzēknim svarīgi saprast, ka nav nepareizu vai pareizu izvēļu kustībā vai tās vietai mūzikā, tas ir katra paša individuāls darbs.

3. Kompozīcija

Audzēknis pārzin savu ķermeni gan telpā un tās elementos, gan mūzikā, kā arī spēj ar šīm lietām improvizēt un radīt, ko jaunu. Bet lai radītu kompozicionāli

kvalitatīvu rezultātu, vajadzīgas plašākas zināšanas kā veidot kompozīciju un ar ko sākt. Kas vēlāk palīdzēs patstāvīgi izveidot kombinācijas vai horeogrāfijas. Kompozīcija parāda, ka nav vajadzīga dziļa filozofija, lai izveidotu, ko jaunu, pietiek ar vienu lietu, ideju, emociju, kustību, lai taptu, kas neredzēts un iedvesmojošs.

Piemērs. Verbālā kustība. Var būt grupu darbs vai individuāli.

Pedagogs aicināts atrast piemērotu dzejoli, prozu, dzejas rindiņas, sakāmvārdus, teiku u.t.t, pēc saviem ieskatiem. Nolasīt audzēkņiem, vai var arī iedalīt konkrētus pantus vai rindiņas un likt izvilkēt lapiņas, gan grupās, gan individuāli. Audzēkņi sagatavo materiālu, balstītu uz izvēlēto dzeju, kuru pēc tam prezentējot, būtu skaidri izprotama tēma.

PIEKTAIS APMĀCĪBU GADS

6.klase - 2 stundas nedēļā, 70 akadēmiskās stundas gadā

Piektajā apmācības gadā darba struktūra nemainās, apjoms, ko audzēknis mācās improvizāciju un kompozīciju jau ir pietuvojies vienādā daudzumā, un lēnām šīs abas tēmas tiek pludinātas kopā, vairāk neatdalot vienu no otra, bet mācot improvizāciju kā daļu no kompozīcijas un otrādi. Pievienojas kontaktimprovizācija, jo ķermenis ir jau pietiekami attīstīts individuāli, kas pozitīvi sekmēs arī procesu kontaktā ar partneri.

Tēmas

! Uzdevumu struktūra un izveide atkarīga no pedagoga profesionālā redzējuma un radošajām zināšanām.!

1. Kontaktimprovizācija

Tāpat kā improvizācija ļoti pozitīvi attīsta radošo domāšanu, fantāziju, iztēli un tās iespējas, vēl vairāk šīs spējas attīstās, ja tas notiek kontaktā ar partneri. Improvizējot ar priekšmetu, audzēknis iemācās neaizplūst prom no reālā, bet atcerēties, ka dejā jāiekļauj arī priekšmets, turklāt jāizmanto tas cik vien iespējams. Kad priekšmeta vietā tiek iedots partneris, jāmācās ar to veidot kontaktu, meklēt iespējas sadarboties, sadejoties un plūstoši savienot divu atšķirīgu cilvēku kustības vienā veselumā.

Piemērs. Negatīvā telpa. Darbs pāros.

Partneri mācās sadarboties, izmantojot viens otra negatīvo telpu, tātad- bez kontakta, būt kontaktā. Meklēt iespējas pielāgoties, teikt jā, visam, ko piedāvā

partneris, eksperimentēt, atrast jaunas kustības, savienoties emocionāli, tādā veidā veidojot divu cilvēku kopdarbu kā vienu veselu.

Piemērs. Emocionāls kontakts. Darbs pāros.

Partneri stāv viens otram pretī ar acīm ciet, pa vidu labās plaukstas ir savienotas, bez satvēriena. Pāris dod laiku sev, sajūtot otra enerģiju, kas plūst cauri plaukstai. Kad abi ir gatavi, plaukstas sāk attālināt vienu no otras. Viss uzdevums notiek bez sarunām, tikai balstīts uz enerģiju un tās izpausmi caur ķermeni. Plaukstas tiek attālinātas arvien plašāk, bet ar nosacījumu, kā otra cilvēka iedotā enerģija plaukstā pazūd, uzdevumu sāk no sākuma.

2. Grīdas daļa improvizācijā

Improvizējot nevar aizmirst par līmeņu maiņām, jebkurā no uzdevumiem ir jāiekļauj visi novietojumi, tādā veidā padarot kustību materiālu baudāmāku.

Piemērs. Kustības kopums. Darbs grupā, var arī pāros.

Sākuma st. Grupa jauktā čupā, atrodas kādā no telpas punktiem (centrā, stūrī, diagonālē), uz grīdas. Izmantojot laikmetīgās dejas elementus pa grīdu, kā arī liekot lietā radošas kustību improvizācijas, čupa kopīgi virzās pāri zālei, lai arī cik liela būtu grupa, tai jābūt kontaktā, jāskar pozitīvā telpa tā, lai šī kustību virkne kļūtu kā liela ceļojoša kustīga bumba telpā. Tā iemācīs sadarboties, būt konkrētam un možam, redzēt kas notiek apkārt un tam pielāgoties, paralēli uzturot grupas garu un darbojoties komandā.

3. Patstāvīgie darbi

Audzēknim ir pietiekami liels informācijas un zināšanu līmenis, lai sāktu veidot patstāvīgos darbus un kvalitatīvi pēc tam tos prezentēt grupas biedriem, pēc tam vienojoties kopīgā diskusijā, izanalizējot plusus un mīnus, kas izdevās un kas nē, kas ļaus iegūt atbilstošas uzslavas vai kritiku, tādā veidā audzēknis spēs objektīvi novērtēt savus turpmākos sniegumus un jauniestudējumus.

Piemērs. Patstāvīgais darbs par tēmu - priekšmets.

Audzēknis izvēlas priekšmetu, par savu izvēli paziņo pedagogam, kur kopīgi tiek apspriesta ideja. Tad tiek dota nedēļa, darba izpildei, vai kā klase ar pedagogu vienojas. Darba ilgums min-1min.

Patstāvīgajā darbā tiek vērtēta dejojāja izdoma, kā priekšmets tiek iesaistīts kompozīcijā, kā tiek izmantots ritms mūzikā un viss kopums horeogrāfiski un kompozicionāli.